

Kunnskapsdepartementet
EUForsk@kd.dep.no

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Telefaks 21 02 34 01
Besøksadresse Tollbugata 35
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref:

Vår ref: 39561

Vår dato: 15.04.2011

Innspill til EU-kommisjonens Grønnbok om framtidig europeisk forskningsprogram

Forskerforbundet viser til Kunnskapsdepartementets invitasjon til å komme med innspill til EU-kommisjonens grønnbok om framtidig europeisk forskningsprogram. Vi støtter i hovedtrekk statsrådets innspill av 21. desember 2010, og vil her kort trekke fram noen momenter som vi mener bør vektlegges i det videre arbeid.

Forskerforbundet er enig i at økt innsats innen forskning og høyere utdanning er et effektivt middel for å sikre høy arbeidsdeltakelse, en grønnere økonomi, en bedre offentlig sektor og et bedre næringsliv. Men ut over å bedre EUs konkurranseevne i forhold til utenomverden er det ikke så mange klare grunnverdier å spore i grønnboka. Vi mener Grønnboka også bør si noe om verdien av kunnskap, utdanning og dannelse i seg selv – som et nødvendig gode for siviliserte samfunn. Forskerforbundet ønsker derfor at Norge vil problematisere noen av premissene bak den nye strategien.

Bred forståelse av innovasjonsbegrepet

Europa 2020 legger til grunn et noe instrumentelt og kommersielt syn på innovasjon. Vi mener det er viktig med en bredere forståelse av innovasjonsbegrepet for å kunne inkludere verdien av sosial og annen type innovasjon. Forskerforbundet vil fremheve betydningen av kunnskapsbasert innovasjon og den viktige rollen forskning og høyere utdanning har for framtidig verdiskaping og videreutvikling av velferdssamfunnet.

Forskningen er internasjonal i sitt vesen og hvem som er relevante samarbeidspartnere bestemmes av faglig kvalitet og relevans. FP8 må derfor utformes slik at verdien av samarbeid med land utenfor EU anerkjennes i større grad.

Strategien og målindikatorer

Strategien har ambisiøse målindikatorer hva gjelder sysselsetting, forskningsinnsats, miljø/energi, utdanning og fattigdomsreduksjon. Forskerforbundet støtter målene, men etterlyser tiltak som kan bidra til å få myndighetene i EU- og EØS-landene til å finansiere en slik satsing. For å få økt deltagelse fra næringslivet i internasjonalt forskningssamarbeid, mener vi at EU bør ha en mer offensiv strategi for å involvere de større virksomhetene som har egne forsknings- og utviklingsavdelinger i EU-prosjekter. Ved å åpne opp for mer samarbeid med større virksomheter og R&D-

institusjoner, vil man kunne utløse flere forskningsmidler og få til et styrket samarbeid mellom privat og offentlig sektor (private-public partnership).

Vi ser med bekymring at flere EU-land innfører skolepenger og reduserer innsatsen på forskning og høyere utdanning. Forskerforbundet mener at det er nødvendig å øke innsatsen på forskning og utdanning i økonomisk vanskeligere tider. Dette vil styrke innovasjonsevnen både innen offentlig og privat sektor. Forskerforbundet ønsker derfor at det norske bidraget til grønnboka fremhever betydningen av og suksessen til "den nordiske modellen", med en sterk og effektiv offentlig sektor og trepartssamarbeidet som et redskap for måloppnåelse.

Et sivilt samfunn

Forskerforbundet savner en refleksjon omkring kunnskap og forskningens egenverdi, om betydningen av kunnskap ikke bare for økonomisk vekst, men for å løse samtidige og framtidige samfunnsproblemer. Kunnskap også om samfunn, språk, kultur og religion er helt avgjørende for et vellykket sivilt Europa i framtiden, for å sikre en god offentlig debatt og gode demokratiske prosesser må man ha en kritisk og reflektert befolkning. Forskerforbundet ser med bekymring på utviklingen både i Norge og EU der humanistiske fag i skolen og i høyere utdanning og forskning blir nedprioritert. Forskerforbundet mener at Norge bør bruke denne anledningen til å synliggjøre verdien av forskning innen humaniora og samfunnsfag.

Matsikkerhet

Det savnes at "matsikkerhet" nevnes spesielt på linje med klimaendringer, energisikkerhet etc. Etterspørselen etter animalsk protein vil øke dramatisk. FNs og FAOs beregninger viser at verdens befolkning vil øke til 9 mrd i 2050. Dette gir store utfordringer for verdens og Europas matindustri.

Forholdet mellom "Top-down" og "Bottom-up"

Forskerforbundet mener at det er viktig å fokusere på behovet for en balanse mellom den toppstyrte forskningen og den forskerinitierte forskningen i FP8, for å sikre bredde i forskningen og skape motivasjon for å ta et felles ansvar i viktige samfunnsmessige spørsmål. I den forbindelse er det viktig at det også er balanse mellom store og små prosjekter i utlysningene. All erfaring tilsier at det er vanskelig å bestille innovative gjennombrudd innen forskning på et enkelt område. Den frie nysgjerrighetsdrevne grunnforskningen er derfor også viktig for framtidig innovasjon.

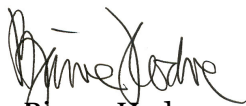
Forenkling av det administrative arbeidet og finansieringsordningen

Forskerforbundet støtter Kommisjonens arbeid for forenkling av byråkratiske og administrative rutiner. Dette kan sikre mange søkere til programmet og dermed mulighet for høyere kvalitet i prosjektene. Man må også sikre et mer gjennomtenkt finansierings- og rapporteringssystem som bidrar til like konkurransevilkår for næringsliv, forskningsinstitutter og UH-sektoren i alle land.

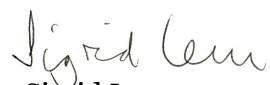
The development of research careers – improved involvement of women

For å øke involveringen av kvinner mener Forskerforbundet det er nødvendig at alle land innfører mulighet for permisjonsavbrudd i forbindelse med fødsel og omsorgssituasjoner innen EU-prosjekter. Dagens retningslinjer i rammeprogrammene gjør at stipendiater og andre på prosjektkontrakter ikke kan få forskjøvet finansieringsperioden. Norske arbeidstakere beskyttes i noen grad av norsk regelverk, men dette medfører samtidig at norske arbeidsgivere påføres større kostnad og risiko enn aktører fra andre land i EU.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Bjarne Hodne
leder

Sigrid Lem
generalsekretær